

Examen VWO

2015

tijdvak 1
dinsdag 12 mei
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Achter dit examen is een erratum opgenomen.

Achter het correctievoorschrift is een aanvulling op het correctievoorschrift opgenomen.

Dit examen bestaat uit 27 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 63 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

PaperTrail bv is een groothandel in papier. Het bedrijf koopt papier in Zweden in en verkoopt dit papier in Nederland. Met haar afnemers heeft PaperTrail langdurige contracten afgesloten over de levering van A4-printerpapier. In deze contracten zijn de hoeveelheid en prijs vastgelegd.

- 2p 1 Verklaar dat PaperTrail het in het magazijn aanwezige papier als gevolg van de contracten niet tot de economische voorraad rekent.

Het A4-printerpapier wordt verhandeld per pallet. De voorraadadministratie gebeurt volgens het lifo-systeem. Over de maand maart 2015 is het volgende bekend:

datum	voor- raad	inkoop	inkoopprijs	verkoop	verkoop- prijs
	aantal pallets	aantal pallets	per pallet	aantal pallets	per pallet
1 maart	38		€ 262		
2 maart		231	€ 265		
4 maart		160	€ 275		
8 maart				320	€ 375
24 maart		210	€ 303		
28 maart				190	€ 375

Voor de inkoop van het papier in maart is van een Zweedse transporteur een rekening ontvangen van 24.625 SKR (Zweedse kroon). De transportkosten zijn de enige inkoopkosten. De wisselkoers in maart 2015 is SKR 100 = € 12. De inkoopkosten worden in één keer ten laste van de omzet gebracht in de maand van inkoop.

- 3p **2** Bereken het resultaat in euro's als gevolg van de verkopen van printerpapier in maart 2015.
- 2p **3** Verklaar dat door de inkoopkosten in één keer ten laste van de omzet te brengen, het resultaat over maart 2015 vertekend is.

Opgave 2

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 5.

Astutia nv is een vastgoedmaatschappij met een hoofdkantoor en twee divisies: Astutia Verhuur en Astutia Ontwikkeling.

Astutia Verhuur heeft vastgoedportefeuille (kantoren en winkelcentra) in eigendom en verhuurt dit.

Astutia Ontwikkeling plant en bouwt winkelcentra in opdracht van investeerders. Deze investeerders betalen het volledige bedrag bij oplevering van deze winkelcentra.

Naar aanleiding van de financiële rapportage over 2012 - 2014 worden onder meer de marktontwikkelingen besproken (*informatiebron 1*) en de cijfers gepresenteerd (*informatiebronnen 2 en 3*).

Uit de cijfers blijkt een probleem met betrekking tot de solvabiliteit.

De kredietverstrekkers van Astutia hebben de ondergrens van de solvabiliteit (eigen vermogen/vreemd vermogen) van Astutia gesteld op 0,5. Indien hier niet aan voldaan wordt, worden de kredietvoorwaarden verscherpt.

Op 31 december 2012 voldoet Astutia nog ruim aan deze norm.

Gedurende 2013 is de solvabiliteit van Astutia echter verslechterd, mede als gevolg van het toepassen van de strikte internationale boekhoudkundige regels met betrekking tot een waardedaling van het vastgoed (*zie informatiebron 1*).

- 2p 4 Verklar dat de waardedaling van het vastgoed leidt tot een daling van de solvabiliteit (eigen vermogen/vreemd vermogen), van Astutia. Betrek hierbij zowel het teller- als het noemereffect van de solvabiliteit.

Verbeterplan

Als reactie op bovengenoemd probleem overweegt de directie om de divisie Astutia Verhuur af te stoten zodat alleen de divisie Astutia Ontwikkeling overblijft.

- 2p 5 Toon aan, met behulp van gegevens uit informatiebron 3, dat de bijdrage aan het bedrijfsresultaat over 2014 van de divisie Astutia Verhuur negatief is.

De directie wil per 1 januari 2015 de divisie Verhuur afstoten en haar vastgoedportefeuille verkopen. Met verzekeringsmaatschappij SureFix is eind 2014 onderhandeld over de volledige overname van de kantoor- en winkelruimtes. Het onderhandelingsresultaat staat in informatiebron 4. De directie verwacht een boekverlies (= de boekwaarde minus de verkoopopbrengst) op de verkoop van de vastgoedportefeuille.

- 4p 6 Bereken met behulp van informatiebronnen 2 tot en met 4 het verwachte boekverlies op de verkoop van de vastgoedportefeuille.

Gevolg verbeterplan voor solvabiliteit

De directie wil de ontvangsten uit de verkoop deels gebruiken om de balanspositie te verbeteren, op de manier zoals beschreven is in informatiebron 5. Hierdoor zou op korte termijn de solvabiliteit verbeteren. Al het vreemd vermogen is boetevrij aflosbaar. Toch kiest de directie ervoor om een groot deel van het vreemd vermogen niet af te lossen, ondanks de bijbehorende interestkosten. De directie wil namelijk profiteren van een gunstig hefboomeffect.

- 2p 7 Verklaar dat het voor Astutia uit oogpunt van het hefboomeffect gunstiger kan zijn om een groot deel van het vreemd vermogen aan te houden.

De vragen 8, 9, 10 en 11 gaan over de situatie per 1 januari 2015 als de voornemens uit informatiebronnen 4 en 5 volledig zijn uitgevoerd.

- 3p 8 Bereken de omvang van de liquide middelen van Astutia per 1 januari 2015.

Het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening over 2014 en het boekverlies op de verkoop van de vastgoedportefeuille worden per 1 maart 2015 verrekend met de Reserves.

- 2p 9 Bereken de omvang van de reserves van Astutia per 1 januari 2015.
- 3p 10 Stel de balans van Astutia per 1 januari 2015 op. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage bij deze vraag volledig in.*
- 2p 11 Laat met een berekening zien of de solvabiliteit (eigen vermogen/vreemd vermogen) van Astutia op 1 januari 2015 voldoet aan de gestelde ondergrens van 0,5.

Opgave 3

Van Pinballvereniging No Points No Glory zijn de volgende gegevens bekend:

- de volledige beginbalans per 31 december 2013
- het gedeeltelijk ingevulde overzicht van ontvangsten en uitgaven over 2014
- de gedeeltelijk ingevulde staat van baten en lasten over 2014
- de gedeeltelijk ingevulde eindbalans per 31 januari 2014

- De aflossing op de onderhandse lening vindt jaarlijks plaats op 30 september. Dan wordt ook de jaarlijkse interest achteraf betaald.
- De sponsoringbaten zijn gelijk aan de sponsoringontvangsten.

Balans per 31 december 2013 (getallen in €)			
Debet			Credit
Flipperkasten	60.000	Eigen vermogen	44.500
Overige vaste activa	20.000	6% Onderhandse lening	30.000
Vooruitbetaalde huur 2014	1.500	Te betalen interest 2013	450
Te vorderen contributie 2013	600	Vooruitontvangen contributie 2014	800
Kas	<u>900</u>	Bank (rekening courant krediet)	<u>7.250</u>
	83.000		83.000

Overzicht van Ontvangsten en Uitgaven 2014 (getallen in €)			
Ontvangsten			Uitgaven
Contributies	14.900	Afdracht Nederlandse Flipper Vereniging	3.600
Sponsoring	.....	Interest 6% Onderhandse lening	1.800
		Aflossing onderhandse lening	6.000
		Flipperkasten	8.000
Saldo	<u>5.400</u>	Huur	<u>...(a)...</u>
	.....		.....

Staat van Baten en Lasten 2014 (getallen in €)			
Baten			Lasten
Contributies	15.400	Afdracht Nederlandse Flipper Vereniging	3.600
Sponsoring	.....	Interest 6% Onderhandse lening	...(b)...
		Afschrijving flipperkasten	2.500
		Afschrijving overige vaste activa	3.000
		Huur	5.300
Saldo	<u>.....</u>	Saldo	<u>.....</u>
	.....		.....

Balans per 31 december 2014 (getallen in €)			
Debet			Credit
Flipperkasten	...(c)...	Eigen vermogen	...(e)...
Overige vaste activa	17.000	6% Onderhandse lening	24.000
Vooruitbetaalde huur 2015	1.700	Te betalen interest	.....
Te vorderen contributie 2014	700	Vooruitontvangen contributie 2015	400
Kas	<u>...(d)...</u>	Bank (rekening courant krediet)	<u>12.400</u>
	.....		.....

- 2p **12** Bereken de huuruitgaven **(a)** in 2014.
- 2p **13** Bereken de interestlasten **(b)** van de 6% Onderhandse lening over 2014.
- 2p **14** Bereken de omvang van de post Flipperkasten **(c)** op de balans per 31 december 2014.
- 2p **15** Bereken de omvang van de post Kas **(d)** op de balans per 31 december 2014.
- 2p **16** Bereken de omvang van de post Eigen vermogen **(e)** op de balans per 31 december 2014.

Opgave 4

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

All Mobile bv wil met ingang van 1 januari 2014 speciale zitkussens voor rolstoelen gaan produceren en verkopen. Voor de productie van deze kussens schaft All Mobile een machine aan voor € 300.000 inclusief € 5.000 installatiekosten.

De normale productie en afzet worden gesteld op 33.000 stuks per jaar. De verwachte productie en afzet voor 2014 worden gesteld op 25.000 stuks. All Mobile produceert alleen deze zitkussens.

Het verschil tussen de normale productie en afzet en de verwachte productie en afzet beïnvloedt het verwachte bedrijfsresultaat in 2014 van All Mobile.

- 2p 17 Heeft het verschil tussen de verwachte en de normale productie / afzet bij All Mobile een positieve of een negatieve invloed op het verwachte bedrijfsresultaat in 2014? Motiveer het antwoord zonder een berekening.

Over 2014 is van de voorcalculatorische kosten het volgende gegeven:

Constance fabricagekosten:

- De machine zal lineair worden afgeschreven in 7 jaar. De restwaarde van de machine na 7 jaar is € 20.000.
- De onderhoudskosten bedragen € 4.000 per kwartaal.
- De overige constante kosten bedragen € 10.000 per jaar.

Variabele fabricagekosten:

- Het grondstofverbruik per zitkussen is 500 gram. De prijs per kilo grondstof is € 8,50.
- De loonkosten per zitkussen zijn 15 minuten arbeid à € 72 per uur.

Verkoopkosten:

- De verkoopkosten per zitkussen bedragen € 12 waarvan € 7 variabel is.

Winst:

- De winstmarge per zitkussen is 20% van de verkoopprijs.

- 4p 18 Bereken de voorgerecalculeerde verkoopprijs van een zitkussen. *Rond de verkoopprijs af op hele centen.*

Aan het begin van 2015 komen de volgende nacalculatorische gegevens over 2014 beschikbaar:

- Er zijn 30.000 zitkussens geproduceerd en verkocht.
- De gemiddelde verkoopprijs bedroeg € 46.

2p **19** Bereken het gerealiseerde verkoopresultaat over 2014. Geef aan of het een voordelig of een nadelig resultaat betreft.

Opgave 5

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Bij deze opgave behoren de informatiebronnen 6 tot en met 8.

Voor het Europees Kampioenschap (EK) voetbal van 2016 wil de gemeente Nijmegen in het plaatselijke Goffertpark grote led-schermen plaatsen zodat de wedstrijden van het Nederlands Elftal gratis live gevolgd kunnen worden. Om dit te bekostigen, vraagt de gemeente aan ondernemingen die tijdens het EK in het Goffertpark commerciële activiteiten willen uitoefenen, een vergoeding (*zie informatiebron 6*). HABU (Hanneke's Burgers) heeft interesse om kraampjes te exploiteren en broodjes hamburger te gaan verkopen. HABU heeft hierbij een aantal uitgangspunten opgesteld met betrekking tot de vraag, de brutowinstmarge en de kosten (*zie informatiebronnen 7 en 8*).

2p **20** Waarom neemt HABU als bedrijfseconomisch uitgangspunt dat Nederland in de poulefase al wordt uitgeschakeld?

2p **21** Bereken het volgens HABU verwachte aantal verkochte broodjes per wedstrijd.

Op grond van de verwachte totale vraag naar broodjes zal HABU vier kraampjes inzetten.

HABU zal ingaan op het aanbod van de gemeente indien de verwachte omzet op het EK minimaal anderhalf keer de break-evenomzet is. Om de break-evenomzet te kunnen vaststellen, berekent HABU eerst de verwachte dekkingsbijdrage als percentage van de omzet.

2p **22** Verklaar dat HABU de loonkosten van het coördinerend personeel tot de constante kosten rekent.

3p **23** Bereken de verwachte dekkingsbijdrage als procenten van de omzet.

De verwachte totale constante kosten voor de exploitatie van de kraampjes op het EK bij drie wedstrijden zijn € 3.600.

3p **24** Laat met een berekening zien of HABU zal besluiten om op het aanbod van de gemeente Nijmegen in te gaan (*zie formuleblad*).

Opgave 6

Van Alka nv zijn per 31 december 2014 de onderstaande posten (getallen in euro's) met betrekking tot het eigen vermogen op de balans gegeven:

Aandelenkapitaal	25.000.000	
Aandelen in portefeuille	<u>9.000.000</u>	
		16.000.000
Agioreserve		13.500.000
Algemene reserve		8.000.000
Reserve nieuwbouw		750.000
Dividendreserve		225.000
Winstsaldo 2014 na aftrek van vennootschapsbelasting		3.000.000

De nominale waarde van elk aandeel is € 25.

De Raad van Bestuur stelt voor om van het winstsaldo 2014 na aftrek van vennootschapsbelasting de helft beschikbaar te stellen aan de aandeelhouders. De andere helft zal worden toegevoegd aan de Reserve nieuwbouw.

- 1p **25** Bereken het bedrag dat bij dit voorstel van het winstsaldo 2014 na aftrek van vennootschapsbelasting beschikbaar is als dividend voor de aandeelhouders.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders wil echter ook weer 10% dividend zoals dat de laatste jaren steeds aan de aandeelhouders beschikbaar is gesteld.

De Raad van Bestuur onderzoekt of dit ook voor 2014 nog mogelijk is.

- 2p **26** Bereken het resterende bedrag van de balanspost Dividendreserve nadat 10% dividend aan de aandeelhouders ter beschikking is gesteld.

Van het 10% dividend wordt de ene helft in contanten en de andere helft in aandelen uitgekeerd. De dividendbelasting is 15%.

Aandeelhouder Weeda heeft honderd aandelen in zijn bezit.

- 3p **27** Bereken het bedrag aan cashdividend dat aandeelhouder Weeda op zijn bankrekening aan dividend gestort zou moeten krijgen.

management & organisatie vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 1

Opgaven

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo,

Bij het centraal examen management & organisatie vwo op dinsdag 12 mei, aanvang 13.30 uur, moeten de kandidaten de volgende mededeling ontvangen. Deze mededeling moet bij het begin van de zitting worden voorgelezen en/of aan de kandidaten worden uitgereikt.

Op **pagina 6** van het opgavenboekje, in de inleidende tekst vóór opgave 3, achter het vierde opsommingsstreepje, moet de datum

31 januari 2014

vervangen worden door:

31 december 2014

Het College voor Examens
Namens deze, de voorzitter,

drs. P.J.J. Hendrikse